Länsstyrelsen Östergötland

Datum
2026-11-19

Diarienummer
12060-2026

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se.

Remissvar avseende SOU 2026:40 ”Ny kärnkraft i Sverige – moderna regler för beredskap och skadeståndsansvar”

Länsstyrelsen har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet SOU 2026:40 Ny kärnkraft i Sverige – moderna regler för beredskap och skadeståndsansvar.

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland delar utredningens övergripande målsättning om en förutsebar och välfungerande reglering som underlättar etablering av ny kärnkraft, med oförändrat höga krav på strålskydd och kärnsäkerhet. Myndigheten vill dock lämna några synpunkter som anses väsentliga.

Eftersom det i dag inte finns kärntekniska anläggningar i Östergötlands län, men intresse finns för att etablera ny kärnkraft i länet, är särskilt de delar av betänkandet som rör nya platser och nya aktörer väsentliga för länsstyrelsen. En tydlig process med förutsebara roller är en förutsättning för att länsstyrelsen ska kunna fullfölja sitt ansvar i ordinarie handläggning såväl som i sitt statliga räddningstjänstansvar.

Övergripande synpunkter

Den föreslagna processen ställer betydande krav på länsstyrelserna: medverkan i samråd, fastställande av zonernas exakta utformning, framtagande och löpande uppdatering av program för räddningstjänst och sanering, information till allmänheten samt – vid nya etableringar – uppbyggnad av kompetens och personella resurser som i dag inte finns i länet. Det innebär att frågor som berör resurser, finansiering och tidsplanering blir centrala. Här avses såväl engångskostnader vid en första etablering i ett län utan kärnkraft som den löpande verksamheten.

Länsstyrelsen tillstyrker att Myndigheten för civilt försvar med stöd av Strålsäkerhetsmyndigheten beslutar om behov av beredskaps- och planeringszoner, medan berörda länsstyrelser i samverkan fastställer zonernas exakta utformning utifrån lokala förhållanden. Länsstyrelsens ansvar stämmer med hur det förhåller sig idag och som har visat sig vara lämpligt.

Länsstyrelsen tillstyrker även principen att provdrift inte får inledas innan berörda länsstyrelser har förberett beredskapen för statlig räddningstjänst i tillräcklig utsträckning. Samtidigt kan konstateras att utredningen själv anger att den samlade processen fram till Myndigheten för civilt försvars beslut kan ta tid. Det blir viktigt att myndighetsprocesser och branschens tidplaner samordnas, så att det inte uppstår förseningar med kostnader för tillståndshavaren eller att länsstyrelser ställs inför orealistiska krav på snabb förberedelse och beredskap.

Det ovan medför bland annat att begreppet "förberetts i tillräcklig utsträckning" ytterligare kan förtydligas i en vägledning, i samverkan mellan Myndigheten för civilt försvar, Strålsäkerhetsmyndigheten och länsstyrelserna.
Det kan även övervägas hur en gemensam tidplan för beredskapsarbetet – som tillståndshavaren begär i förberedande dialog – kan ges större tyngd, så att alla parter kan planera utifrån samma förutsättningar.

Länsstyrelsen tillstyrker att behovet av förtydligad kommunikation och information om beredskapsfrågor till allmänhet och lokala aktörer bör ses över, och framhåller att länsstyrelserna har en central roll i att nå kommuner, övriga aktörer och allmänheten. Detta ansvar bör återspeglas i planeringen av informationsinsatserna som utredningen föreslår i samband med ikraftträdandet.

Förbättrad överföring av realtidsdata (processparametrar) från driften till Strålsäkerhetsmyndigheten ställer sig Länsstyrelsen bakom. För länsstyrelsens krisledningsfunktion är det angeläget att så snart som möjligt få tillgång till ett tolkat beslutsunderlag i händelse av en radiologisk olycka, för att snabbt kunna fatta beslut om skyddsåtgärder för allmänheten.

Slutligen stödjer länsstyrelsen utredningens förslag om tydliga och fasta skadeståndsbelopp i enlighet med Pariskonventionen. Förutsägbara ekonomiska säkerheter är en god förutsättning för att sanerings- och återställningsarbete i länet ska kunna finansieras effektivt efter en eventuell kärnteknisk olycka.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Ann Holmlid med beredskapshandläggare Robert Wenemark som föredragande. Enhetschef och biträdande försvarsdirektör Andreas Lundberg har medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.